

Motion till riksdagen 2019/20:3629

av **Jonas Sjöstedt m.fl. (V)**

med anledning av prop. 2019/20:181 Extra ändringsbudget för 2020 – Förstärkt stöd till välfärd och företag, insatser mot smittspridning och andra åtgärder med anledning av coronaviruset

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om omställningsstöd.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag om att godkänna avtalet med Europeiska kommissionen (SURE).
3. Riksdagen avslår regeringens förslag om att godkänna den föreslagna användningen av anslag 1:14 inom utgiftsområde 2 i den del som avser SURE.

Inledning

I propositionen föreslår regeringen fler åtgärder med anledning av coronaviruset. Det föreslås bl.a. att ett omställningsstöd införs för företag som fått minskad omsättning som en följd av spridningen av sjukdomen covid-19. Propositionen innehåller också förslag till ändringar i statens budget för 2020. Ökade medel föreslås för att bl.a. trygga tillgången till välfärd i kommuner och regioner och möjliggöra ökad kapacitet för testning och smittspårning. Därtill föreslås statliga garantier till dels Europeiska unionen för lån till medlemsstater, dels Europeiska investeringsbanken för en garantifond för stöd till företag.

Propositionen är regeringens åttonde extra ändringsbudget med anledning av coronaviruset. Motionsrätten på ändringsbudgetar är kraftigt beskuren. Oppositionspartierna får bara ändra i anslag som regeringen ändrar i, och i de fallen får man dessutom bara föreslå lägre anslag. Motsvarande gäller på inkomstsidan, och där får man endast föreslå ändringar som ökar statens inkomster. Vänsterpartiet har därför främst lagt kraften på att förbättra regeringens förslag i utskottshanteringen. Vi har bl.a. tagit initiativ till att de som använder sig av permitteringsstöden inte samtidigt ska få göra aktieutdelningar samt att det s.k.

familjemedlemsundantaget tillfälligt slopas i syfte att underlätta för små familjeföretag. Vänsterpartiet har också pressat regeringen att anslå mer pengar till landets kommuner och regioner. I svaret på regeringens ekonomiska vårproposition gav vi ett mer samlat svar på coronakrisen. Där kunde vi konstatera att vi överlag stöder regeringens förslag på likviditetsstöd och minskade kostnader för företagen. Vi efterfrågar dock ett mer balanserat svar på den ekonomiska krisen. Företagen har fått stora, omfattande stöd samtidigt som personalen inom sjukvården, äldreomsorgen och Arbetsförmedlingen går på knäna på grund av otillräckliga resurser. Krispolitiken får inte bidra till ökade klyftor utan bör utformas så att den bidrar till ett mer robust och starkare samhälle.

Omställningsstöd

I propositionen lägger regeringen förslag om ett s.k. omställningsstöd. Omställningsstödet föreslås omfatta företag som under mars och april 2020 fick minskad nettoomsättning på grund av spridningen av sjukdomen covid-19. För att kunna få omställningsstöd ska ett företag ha tappat minst 30 procent av sin omsättning under mars och april 2020 jämfört med samma period 2019. Omställningsstöd ges därefter med ett belopp som motsvarar en andel av företagets fasta kostnader. Andelen beräknas som 75 procent av företagets procentuella omsättningstapp. Stödet kan dock högst vara 150 miljoner kronor eller ett belopp som motsvarar den nominella nedgången i nettoomsättningen för de två månaderna. Regeringen anför att företag som lämnat vinstutdelning eller vissa andra typer av särskilt reglerade värdeöverföringar till aktieägare eller medlemmar under en viss tidsperiod inte ska kunna få stöd. I propositionen anges att verksamheter som huvudsakligen (>75 procent) finansieras av allmänna medel inte kan få stöd. Den offentligfinansiella effekten av förslaget till omställningsstöd beräknas till 39 miljarder kronor för 2020.

Vänsterpartiet står bakom de flesta av regeringens förslag för att stärka företagens ekonomiska situation: likviditetsstöden, permitteringsstödet, hyressubventionerna m.m. Vi menar dock att omställningsstödet, i sin nuvarande utformning, innebär en oproportionell överföring av skattebetalarnas pengar till kapitalägarna. Riksdagen bör avslå regeringens förslag till lag om omställningsstöd. Detta bör riksdagen besluta.

Vänsterpartiet ser dock att det kan finnas ett ytterligare behov av att hjälpa företagen med deras fasta kostnader. I stället för att införa ett omställningsstöd enligt den modell som regeringen föreslår förordar Vänsterpartiet ett mer balanserat och träffsäkert stöd i enlighet med vad vi lyfte i vår vårbudgetmotion, bl.a. i form av räntefria lån till små och medelstora företag. I fråga om omställningsstödet föreslår vi följande ändringar:

- Stödet bör enbart gå till små och medelstora företag. Definitionen av små och medelstora företag (SME) kan utgå från EU-kommissionens rekommendationer. Stora bolag med kapitalstarka ägare ska inte omfattas av skattebetalarnas stöd, utan där får ägarna ta sitt ekonomiska ansvar.
- Regeringens förslag på ett tak på 150 miljoner kronor är orimligt högt. Maxbeloppet per företag bör i stället sättas till 10 miljoner kronor. Om företagen behöver mer än så kan de få låna via Almi till förmånliga villkor som räntefritt under första året och med möjlighet till lång avbetalningsplan.

- Omsättningskravet bör sättas till 50 procent, dvs. för att kunna få omställningsstöd ska företaget ha tappat minst 50 procent av sin omsättning under mars och april 2020 jämfört med samma period 2019.
- De företag som tar emot stödet ska beskattas i Sverige och inte ha några kopplingar till skatteparadis.¹ Företagens huvudägare ska vara svenska.
- Kollektivavtalsbärande arbetstagarorganisationer ska erbjudas möjlighet att inkomma med utlåtande som beaktas vid bedömning av företaget och beslut om stöd.
- Företag som tar emot stöd ska under tiden de uppbär stöd inte få fatta beslut om nya stora utbetalningar till ledningen i form av bonusar eller dylikt.

Eftersom risken är stor för omfattande fusk och bedrägerier anser vi i likhet med Ekobrottsmyndigheten att Skatteverket bör kunna ansöka om bevissäkring redan i samband med att ansökan om omställningsstöd prövas. Skatteverket bör även kunna besluta om revision samt genomföra kontrollbesök i samband med att ansökan om omställningsstöd prövas. Vår bedömning är att processen kring omställningsstöd i stort kräver att Skatteverket agerar i samband med ansökan och i ett så tidigt skede som möjligt. I fråga om dröjsmålsruntan på de belopp som återkrävs bör denna vara högre än enligt förslaget i propositionen. Regeringen bör återkomma med ett förslag som motsvarar vad som ovan anförs om utformningen av omställningsstödet.

Ett särskilt omställningsstöd till egenföretagare bör införas. Gränsvärdet på omsättningstappet för egenföretagare bör sättas lägre än förslaget i föreliggande proposition, detta för att egenföretagare sällan har någon ekonomisk buffert och kraftiga omsättningsfall därför slår rakt in i privatekonomin. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om ett särskilt omställningsstöd till egenföretagare.

SURE

Regeringen föreslår i propositionen att riksdagen godkänner avtalet med Europeiska kommissionen om en garanti för ett europeiskt instrument för tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet i en krissituation till följd av utbrottet av covid-19 (SURE) och bemyndigar regeringen att under 2020 ställa ut en statlig garanti till Europeiska unionen för SURE som uppgår till högst 848 537 250 euro (ca 9 258 miljoner kronor).

Vänsterpartiet är kritiskt till förslaget, vilket vi framfört under ärendets hantering i finansutskottet och i EU-nämnden. EU utvidgar med detta upplägg sin överstatliga finanspolitiska makt på ett sätt som vi menar är olämpligt. Konstruktionen innebär i praktiken att olika länders skattebetalare kommer att stå som garantier för upplåning på den privata finansmarknaden på ett sätt som gynnar aktörer på dessa marknader, men utan att ge motsvarande demokratiskt inflytande och kontroll över användning och prioriteringar. Riksdagen bör avslå regeringens förslag om att godkänna avtalet med Europeiska kommissionen (SURE). Detta bör riksdagen besluta.

Riksdagen bör vidare avslå regeringens förslag om att godkänna den föreslagna användningen av anslaget 1:14 inom utgiftsområde 2 i den del som avser SURE. Detta bör riksdagen besluta.

¹ I detta arbete bör regeringen använda stramare kriterier än vad som följer av EU:s s.k. svarta lista över skatteparadis. Denna lista har kritiserats av organisationer som Tax Justice Network, Oxfam och Diakonia.

Stöd till kommunsektorn för att stärka välfärden

Vänsterpartiet välkomnar regeringens förslag om att tillföra ytterligare resurser till kommunsektorn för att stärka välfärden. Denna satsning har kommit till tack vare påtryckningar från Vänsterpartiet. Vi ser samtidigt att ytterligare resurser behöver tillskjutas både för att kunna förhindra nedskärningar och för att förbättra kvaliteten och personaltätheten i välfärden samt arbetsvillkoren för alla dem som nu sliter för att hantera konsekvenserna av coronapandemin.

Jonas Sjöstedt (V)

Hanna Gunnarsson (V)

Maj Karlsson (V)

Håkan Svenneling (V)

Ulla Andersson (V)

Tony Haddou (V)

Karin Rågsjö (V)

Jessica Wetterling (V)